BAN THỨ MƯỜI BẢY — SỐ 2255 — DEPOT LEGAL — NGÀY THỨ BA 23 SEPTEMBRE 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 706

ANNONCES
Une colonne à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m 045 de large.
Une seule insertion . . . . 0 $ 50 la ligne
Par centaine annuel . . . . .
Par centimètre et par insertion . . . . . 0 $ 15 la ligne
Réclames dans la 1re page . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales 1 $ 50 la ligne
On traite à forfait pour les contrats importants.

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au Directeur 61-63, Rue du Coton, Hanoi

Propriétaire : F. du SCHNIEDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HỮU-LỤC
Rédacteur-typographe-gérant : NGUYỄN-V-LOÃN

Adresse télégraphique : TRUNGBẮC-TÂN-VĂN HANOI
Téléphone n° 250

Còn cần phải mở thêm nhiều trường học nữa

(*Tiếp theo*)

Một nước thịnh hay suy, một dân-tộc tiến hay thoái là toàn quan-hệ ở việc giáo-dục tốt hay xấu, toàn hay khuyết, mĩ-bị hay sơ-sài. Người ta có thể cứ xét cái số người biết chữ ở các nước, nước nào ít, nước nào nhiều mà đoán định được cái trình-độ hơn kém nước văn-minh hay giã-man, nước mạnh thịnh hay hèn yếu; mà làm sao trong nước có nhiều người biết chữ, chẳng là cốt cho có đủ trường học để người trong nước học dư? Chẳng có thế mà cái vấn-đề giáo-dục ở các nước Âu Mỹ bây giờ, không chỗ nào, không lúc nào là không lấy làm một vấn-đề quan-trọng hơn hết mọi việc; suốt trong nước dân cũng đã thi-hành cái luật cưỡng bách giáo-dục, không luận nhà giàu nhà nghèo, con trai con gái, ai đến tuổi học là cũng đã sẵn trường học, sẵn thầy dạy, sẵn sách học, cũng đã được chịu cái giáo-dục phổ-thông ít ra là bảy, tám, năm; qua cái bậc học phổ-thông là cái bậc học « bù mớm » không ai không có, người nào đã có được nuôi mình bằng sữa mẹ thì cũng đã có được nuôi ốc bằng cái học phổ-thông rồi, lại có biết bao nhiêu là trường trung-học, trường đại-học, trường chuyên-môn, tùy cái tư-chất, cái hiếu-thượng, cái cảnh-ngộ của người ta muốn theo học trường nào cũng có; đã thế mà lại tốt cẩu cho thêm tốt, tinh cẩu cho thêm tinh, có hội giáo-dục điền-tra nghiên-cứu về tinh-hình việc học suốt năm nọ qua năm kia, có bộ giáo-dục thẩm định trù-hoạch về phương-châm việc học hết thứ này đến thứ khác, càng ngày càng sửa sang chỉnh-đốn cho được thập phần hoàn-thiện, mà theo cục-diện của thế-giới, tình thế của xã-hội, thường vẫn lo cải-lương tu chỉnh luôn luôn. Ấy ở những chỗ người đã khôn, của đã giàu, dân-trí đã cực kỳ mở-mang, nhân tài đã cực kỳ tấn tới như ở các nước Âu Mỹ mà người ta còn cần-quyền săn-sóc đến việc học như thế, huống ở một nước như nước mình. Thử nghĩ một nước như nước mình bây giờ, sinh-kế tiêu-điều, thực-nghiệp đổi-bại; đạo-đức cũ thì đảo-điên suy sút, văn-hóa mới thì lăng lố dở-dang; muốn cải-lương về đường chính-trị thì cái « mối » dân-quyền, cái « việc » bầu-cử đã diễn ra biết bao nhiêu là xúc-kịch tốn của nhọc người; muốn cải-lương về đường phong-tục thì cái danh-từ hương-hội tộc-biểu, cái hình-thức biên bản hội-đồng đã gây ra biết bao nhiêu mầm độc tranh dành kiện tụng; thậm đến những việc vệ-sinh, phòng-dịch, làm cống, sửa đường khai dân-số, đạc điền thổ, thừa phân bón, phát giống lắm v. v. là những việc hưng lợi trừ tệ, chính-phủ cần phải kinh-hoạch thỏ trí cho dân mà cũng lừa dưới, dối trên, không một cái gì không hư nguỵ hám-hồ, đến thành một cái mối hại cho những kẻ hạ-hộ cùng đinh mà thêm một cái khóe ăn cho những phường diêu-hào hoạt-lại; suy-nguyên kỹ cố toàn bởi nhân tài mình chưa tấn tới, dân-trí mình chưa mở-mang, mà cái cơ nhân-tài còn kém, dân-trí còn mờ là toàn bởi việc giáo-dục của mình chưa phổ-cập; trường học ở xứ mình không có lẽ cứ để thiếu mãi, sự học của con trẻ mình không có lẽ cứ để phải khốn khó mãi như bây giờ vậy.

Nay chỉ có một cách quyền-nghi, có thể làm cho con trẻ trong nước có đủ trường học ngay, mà việc giáo-dục mong dần dần có ngày phổ-cập được, là xin chính-phủ mở một cuộc lạc-quyên về sự học, chiếu số quyên nhiều ít mà lượng cấp phẩm-hàm cao thấp cho những người lạc-quyên, ở Nam-kỳ thì lượng cấp cho phủ-hàm huyện hàm, ở Trung Bắc-kỳ thì lượng cấp cho viện-hàm, văn-giai, như thế thì công-quĩ không lo kiệt-quệ, mà tư-gia cũng dũng-dược quyên suy; cứ coi như kỳ công-thải vừa rồi, cũng chỉ vì có thưởng cấp phẩm-hàm mà số tiền thu được đến quá số phiếu đã định trước thì đủ biết đó là cái phương-pháp thủ dân-tài rất diệu ở xứ này vậy. Cái số tiền thu được áo để làm trường học cho khắp mọi nơi; làm trường học không phải nhất-thiết cứ phải làm mới cả đâu; ở một xứ dân nghèo của hiếm như xứ này, làm việc gì cũng nên vụ lấy thực lợi mà không nên quá chuộng hoa-mỹ bề ngoài; hiện nay những đình chùa đền miếu của các dân, có nhiều nơi có thể nhân đó mà sửa làm trường học được cả: nay chỉ cần mở thêm mấy trường sư-phạm luyện lấy nhân-tài sư-phạm cho thật nhiều, trường sư-phạm chia làm hai ban: một ban dạy những người nhất nhì trường học cũ, một ban dạy những người có bằng sơ-học mới; những người học cũ thì dạy thêm cho các khoa thường-thức mới; những người học mới thì dạy thêm quốc-văn cùng lễ tục cũ mà hai đằng cùng học cái phương-pháp giáo-dục chuyên-môn; như thế thì thầy dạy cũng có thể tạm đủ được ngay, có thể phân phái đi các trường mà rắc cái hạt giống giáo-dục phổ-thông cho cùng nơi khắp chốn. Trường học đã sẵn, thầy giáo đã đủ, lại còn cái kinh-phí nhà trường, cái lương bổng thầy giáo hằng năm, thì thiết tưởng đương trong cái thời-kỳ sinh-kế của quốc-dân còn quẫn xúc, chưa đủ sức mà đảm-nhiệm được cái học-phí nặng-nề, hãy xin chính-phủ mỗi năm mở một kỳ đánh số, dự tính cái số chi về việc học công-quỹ còn phải thiếu bao nhiêu thì cho phát gấp hai lần cái giấy đánh số, một nửa chia cho các người trúng số, còn một nửa để chi vào việc học cho dân; cách đó tuy cũng là một cách gián tiếp thu thuế của dân mà là chỉ thu của những người có tiền dư có thể góp được, và cũng hợp với cái tâm-lý của người ta bỏ đồng tiền ra mà còn hòng lấy lại được gấp trăm gấp nghìn, người ta vui lòng mất tiền không biết tiếc. Ấy trù cái khoản mở-mang việc học ở xứ ta bây giờ không thể không dùng đến cách ấy, mà nếu đã công nhận là việc học ở xứ ta bây giờ không thể hoãn được thì dùng đến cách ấy mà nên việc cũng có hại gì.

Đó là nói về các trường học phổ-thông, còn các trường trung-học, các trường chuyên-môn, ở nước ta bây giờ, if ra mỗi xứ cũng phải cần thêm đến năm bảy cái nữa; nếu cứ ngồi đợi cho công-quỹ có lúc thừa tiêu, hay mong chực các nhà phú-hào hảo tâm bỏ thì, mới lục-tục khởi biện được, thì mỗi năm cái số học-trò tốt-nghiệp sơ-học cả nước kể có hơn vạn người, trừ một số nữa xoay ra làm nghề-nghiệp cũng còn đến năm sáu ngàn người, mà hết thảy các trường trong nước mới chỉ thu dụng được độ hơn một ngàn người, thì mỗi năm có đến ba, bốn ngàn người bơ-vơ thất học kia, đến bao giờ mới kiếm được chỗ tập rèn tu tiến! Mấy lời thành thiết, mong chính-phủ sẽ đủ lòng soi-xét cho.

T.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 22 Septembre 1924

Tại hội Vạn-quốc

Phụ ban thứ hai (Lao-động) đã soạn xong bản án văn.

Tiểu ban thứ ba họp ngày hôm nay để xét bản án văn ấy.

Về việc đất Mossoul, nước Anh không ưng đặt cuộc chúng-dân đầu phiếu và muốn hội Vạn-quốc cứ một hội-đồng giám-định để phân-xử việc ấy.

Nước Thổ thì cứ đòi đặt cuộc chúng dân đầu phiếu.

Quan Maurice Sarraut bị đau

Quan Maurice Sarraut, đại-biểu Đại-pháp tại hội Vạn-quốc bị đau rất nguy cấp, đã bị mổ ở Genève. Bệnh tình đã khá và có cơ khỏi được.

Nước Đức với hội Vạn-quốc

Các báo và các đảng vẫn cãi cọ về việc nước Đức nên hay không nên vào hội Vạn-quốc. Ngày mai tòa nói các sẽ xét việc ấy.

Người Tây-ban-nha tại Maroc

Người Tây-ban-nha chiếm được đồn George là nơi cao nhất ở Tetouan. Tetouan với Tanger đã giao thông được với nhau. Có tin rằng Abdel Krim có ý muốn điều đình với chính-phủ Tây-ban-nha.

Hỏa tai ở Smyrne

Báo *Matin* tiếp được tin rằng một rạp chớp bóng cháy, một trăm người chết cháy.

Cavile, ngày 21 Septembre 1924

Cuộc bay vòng thế-giới của Hoa-kỳ

Tin Okla. — Các phi-hành gia Hoa-kỳ tới Okla lúc 5 giờ 22, ngày 18.

Tiềm hải đĩnh của Hoa-kỳ

Tin Manille. — Đội tiềm-hải-đĩnh về một Á-đông nay mai sẽ trở về Manille. Ngày mai mấy cái sẽ tới nơi. Trong mùa hạ mới rồi, đội tiềm-hải-đĩnh ấy đóng ở hải-phận Trung-hoa.

Tin Porstmouth. — Cái tiềm-hải-đĩnh mới của Hoa-kỳ hạ thủy vừa đây có thể vượt qua Đại-tây-dương rồi lại trở về mà không phải lấy than dầu cũng lương thực. Xưa nay xuống Portsmouth chưa đóng cái tiềm-hải-đĩnh nào to thế. Tiềm-hải-đĩnh này to gấp đôi các tiềm-hải-đĩnh của Hoa-kỳ đóng trước đây.

Động đất ở Erzeroum

Tin Constantinople. Chánh-phủ Thổ tiếp được tin ở Erzeroum Arménie gửi đến nói rằng ở đấy có động đất, một trăm xã bị hủy-hoại, chết mất một trăm người. Hội Hồng thập-tự đã gửi đồ đến cứu trợ.

QUANG-TUYẾN MÃNH LIỆT

Giáo-sư Hoa-kỳ Woods là trợ-cảo hội-viên của hội Cách-trí ở nước Anh có nói về quang-tuyến mãnh liệt của M. G. Matthews như sau này:

« Cái quang-tuyến mãnh liệt chẳng làm hại được ai. Tôi xin đứng gần chỗ quang-tuyến 20 thước. Mà tôi chắc đứng đấy bao lâu cũng không việc gì cả. Dẫu rằng M. Matthews dùng quang-tuyến ấy nghiệm được nhiều việc nữa, song đã gọi là nhà khoa-học thời không sĩ tin về cái giá-trị của quang-tuyến ấy. »

NHỮNG GIẤY MÀ QUAN TRỌNG VỀ SỬ-HỌC

Một viên kế toán thư ký sở Thương-chính tại Brünn (nước Tchécoslovaquie) lên là Léopold Bassano, cháu quận-tước Bassano là một vị cận-thần của vua Napoléon, lục những rương của quận-tước để lại cho, có thấy những giấy má rất quan trọng về sử-học.

Có 87 cái thư thủ-bút của vua Napoléon, 130 cái thư có chữ vua ký, và mấy cái có chữ vua phê. Trong số ấy, có hai cái gửi cho vua George III, bảy cái gửi vua Alexandre Ier nước Nga, mười một cái cho vua Jérôme, nước Westiphalie, mười bốn cái gửi cho vua Joachim Murat ở Naples, ba cái gửi cho vua Frédérick VI nước Đan-mạch; mười chín cái gửi cho vua François Ier nước Áo, mười sáu cái gửi cho vương-tước Davout, hai mươi bảy cái gửi cho vương tước Berthier, bảy cái gửi cho vua Frédéric Guillaume Ier nước Phổ, v. v.

Ngoài các thư từ ấy, lại còn 1.738 tờ giấy có thủ bút vua Napoléon ghi chép mọi việc về chính-trị, chiến tranh, v v, từ năm 1811 đến năm 1814.

Thư-từ của quận-tước Bassano có 881 cái từ năm 1811 đến năm 1820. Lại còn vô-số thư từ của hoàng-hậu Joséphine, thống chế Lannes, thống-chế Ney, và các giấy má ghi chép mọi việc của quận tước Bassano đóng làm sáu quyển.

Giấy má ấy đã đưa cho giáo-sư Kircheisen ở Berlin xem. Nghe đâu sở cảnh sát có đến hỏi M. Léopold Bassano thì M. Bassano lại khai rằng tin ấy là tin đồn sai. Song giáo-sư Kircheisen là một nhà sử-học đại danh thì nói rằng giấy má ấy có thực, M. Bassano khai thế là vì sợ chánh-phủ Tchécoslovaquie đòi lấy mất của báu ấy của mình.

VIỆC CHIẾN-TRANH Ở TRUNG-HOA

Mặt trận Chiết-giang vẫn giữ vững. Trong mấy trận đầu, Trương-tác-Lâm thắng quân Bắc-kinh.

(Bordeaux, 22 septembre).

Ngày 19 ở Thượng-hải có tin đến nói: Dẫu rằng hai bên còn có thể đánh nhau được ít lâu ở chung-quanh Thượng-hải, nhưng chiều hôm qua người ta đoán rằng quân Chiết-giang gần đến lúc thua.

Ở Lunghua có tin đến nói rằng: Lư-vĩnh-Tường định đầu hàng, và nhờ người ngoại-quốc đứng làm trung-gian cho để giảng hòa. Nhưng vì có tướng Ho-fong-Lin can nên lại đổi ý. Tướng Ho có nói quân lính của Lư vẫn trung-thành và sẵn lòng đánh nhau để giữ lấy Ngô-tăng.

Chiều hôm nay có tin rằng Tôn-dật-Tiên tiến đến Hán-khẩu. Đạo quân thứ nhất của Ho-fong-Lin vẫn giữ mặt trận gần Thượng-hải.

Ngày hôm qua, Lư có nói thà rằng Lư chịu rút quân ra khỏi Chiết-giang còn hơn để cho tỉnh của Lư cai-trị đã lâu năm bị tan nát về nạn chiến-tranh.

(Cavile, 21 septembre)

VƯỢT QUA THÁI-BÌNH-DƯƠNG BẰNG MỘT CÁI TÀU BUỒM NHỎ

Alain Gerbault là người trước đây đã một mình một cái tàu buồm nhỏ vượt qua Đại-tây-dương, nay lại muốn đáng tàu ấy đi qua Thái-bình-dương.

Tàu nhỏ ấy để ở Mỹ-châu, M. Gerbault đã đi tàu sang để lấy tàu ấy. Trong cuộc vượt qua Thái-bình-dương này, sẽ đi qua các đảo Bermudes, sông đào Panama, bể Caraïbes đảo Tortue, các đảo Galapos, Marquise v.v.

M. Gerbault định mang mỡ muối, gạo, chè, sách, vở, mấy cái cần câu, một cái kẻ sũng khai-hoa đi.

VĂN UYỂN

Vịnh đức Trần-đại-vương

Cũng mộng Thanh y xuống giáp Trần,
Trùng-hưng mới rõ bực Thiên-nhân.
Bạch-đằng-giang đánh chìm tàu [phạm.
Ô-mã-nhi khôn thoát lưới thần.
Mòng-cổ phải lên tay trụ-thạch,
Đông-A thứ nhất một Hoàng-thân.
Nghìn thu bóng lộng gương danh-[vọng.
Kiếp-bạc nguy-nga miếu hóa thần.

Vịnh đền Kiếp-bạc

Thợ trời bày sẵn cảnh dân-thanh,
Vạn-kiếp nhìn trơ một bức tranh.
Phù-kiếm huyền đăng non nước lạ.
Nam-tào, Bắc-đẩu cỏ cây xanh,
Cỏ kim vẫn vẫng nền nhân kiệt.
Điển hải còn chành chõn địa-linh.
Công đức nghìn thu đời nhớ mãi.
Lửa hương cùng rực một cung đình.

Vịnh miếu Hùng-vương

Miếu hiệu Hùng nên nổi cũng hùng,
Cõi mình lên nhận đến tiên rồng.
Đá xanh xây vẫn bền lăng-tẩm.
Con đỏ nhìn như thấy tổ-tông.
Mười tám đời tròn nền phụ-đạo.
Bốn nghìn năm lẻ cảnh Hồ-phong
Quản chi mấy độ tang-thương đó,
Đây vẫn là đây đất nước Hồng.

Vịnh hội Hùng-vương

Ngoài bốn nghìn năm trải tới nay,
Hùng-vương miếu mới hội vui thay.
Kinh-doanh kể có bao lâu vậy.
Phong-cảnh cùng xem một mối này.
Chốn tổ nước non còn dấu cũ,
Cõi Nam cơm cháo được thơm lây.
Từ rằng trăng tới khi đầu bạc,
Mới thấy châu Phong có hội này.

Vũ-ninh, Trần-như-Lan.

Tự do diễn đàn

Lòng tương thân tương trợ của người Trung-hoa

Trong tờ báo mới đây, có đăng tin ở Saigon các người hoa-thương trong Nam-kỳ, nhất là tỉnh Saigon và Cho-lớn quyên giúp người đồng-bang bị lụt ở Quảng-đông và ở Phúc-kiến có trong mấy bữa mà được tới ba vạn bảy nghìn năm trăm sáu mươi đồng.

Một số tiền to thay! Mà lại quyên trong mấy bữa! Tấm lòng tương thân tương trợ của người Trung-hoa đáng kính đáng trọng biết bao! Nghĩ mình cũng gào, hơi đâu lại viết lời ca-tụng hão, nhưng viết cũng do bản nhiệt huyết, mà mong khua chuông gõ mõ, ngõ hầu cảnh tỉnh những người không có tấm lòng công đức như người Trung-hoa. Nói người mà chẳng ngẫm đến ta, ngẫm đến ta sao khỏi đau lòng xót ruột! Người ta trong mấy bữa mà quyên được ba vạn bảy nghìn năm trăm sáu mươi đồng, mình đã bao lâu rồi mà vẫn lẻ tẻ, vẫn thờ ơ. Xem như thế, lòng công đức của người Trung-hoa đáng kính thật, bụng tương trợ của họ tốt thật, mà lòng công đức của ta hãy còn kém, bụng tương trợ của ta hãy còn hẹp kém người nhiều.

Người Trung-hoa cách sông cách biển sang đến đây mà vẫn có lòng yêu nòi yêu giống, có lòng đùm bọc nhau. Ta còn lẽ gì chẳng thấy người mình vào mùa hàng của họ mà xui nên cuộc lủ đủ. Hễ một người họ bị đánh là cả phố xông vào giúp đỡ, bênh vực cho nhau. Giữa lúc ấy thì người mình đứng đâu nhỉ? Người mình đứng đấy xem người kia bị quân Khách hành hung, mà nào có tỏ lòng yêu thương tức giận bộ, lại còn cười nắng, cho rằng đại thí chết.

Không những thế, họ lại còn biết tương trợ cho nhau, cứu mang nhau trong lúc đói kém, gây dựng sự nghiệp cho nhau trong lúc không có nghề. Khi một người Khách đi-cư sang đây, hành-lý chỉ có cái gói mốc, cái đủ tanh, thế mà vài năm đã trở nên tài-phú. Những người Hoa-thương của họ thường lấy lòng công-nghĩa, lấy bụng ái tha mà tư-cấp cho người nghèo cái vốn để mà buôn bán làm ăn.

Mình cũng là người, cũng biết sướng biết vui, sao lại không có lòng ái-tha, có bụng tương trợ. Ta thấy mấy vạn sinh-linh, bỗ nheo bỗ nhóc, cơm không có ăn, áo không có mặc, cha mất con, con mất mẹ, tiếng kêu khóc vang một góc trời, đi ruột lìm gan sắt, cũng phải chứa chan dòng lụy, buông tiếng thở dài gọi là chia buồn với người mắc nạn chứ?

Vậy ai là người giàu lòng công-đức, sẵn mối công-tâm, của ít lòng nhiều, đem đi giảm giúp, thì những người bị nước thảm sóng sầu cũng được vui lòng. Nào các bà các cô có lòng từ-bi quảng đại thường vẫn gom góp để tô tượng đúc chuông, làm chay làm lễ, cầu lấy phúc lấy đức. Thiết tưởng các cô các bà, giúp vào những nạn-dân, có lẽ phúc này mới là phúc to, đức này mới là đức dày. Ông nào là người có tai có mắt, kíp mau mau tấn thành vào cuộc cứu tế, mà đi cổ-động hô-hào, thật là phúc đẳng hà-sa, vô lượng công-đức.

Phương chi nằm ngoài vùng đây, nước Nhật là nước cách ta xa-lắc xa-lơ, cách nước ta biển lớn nối dài, mà ta cũng còn giúp giảm, quyên-trợ được món tiền rất lớn, nay những người nan đâu ở xứ Bắc-kỳ đây cũng là con Rồng cháu Tiên, cùng nòi một thứ tiếng, cùng có mối cảm-tình, ta há lại không cứu-mang chăn-sẻ cho nhau ư?

Kỳ-giả xem thấy người Trung-hoa tương trợ cứu-cấp cho nhau như thế, chạnh lòng mối cảm-tình, nên xót-

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

sẵng viết bài này. Vậy chúng ta nên noi gương người Trung-hoa, kẻo người ta lại cười mình là giống không huyết-tính. Ta nên xuất tài xuất lực kỳ này, mà giúp giùm cho nhiều, để che lấp cái tiếng thẫn nay các người ngoại-quốc đã lặng cho là phường « cháy nhà hàng phố, bằng chân như vại » mà tỏ ra là người có cảm-tình, có huyết tính, sẵn lòng phù-nguy cấp nạn cho đồng bang.»

Trác-phi tử : Nguyễn-h-Hải

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ 30 độ
15 giờ 32 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ tư 24 Septembre 1924
S. Gérard

Âm-lịch

26 tháng tám năm Giáp-tí
Ngày Bính-ngọ.
Sinh Thầy, Sao Sâm, Trực Thu
Kị: Táo-táo.
Nên: Tế-tự, Động-thổ.
Mã thần

Giá thóc gạo :

Gạo hạng nhất, một tạ.	11	30
— nhì —	10	75
— ba.	10	05
Thóc.	6	35
Ấp ngô.	6	40

Giá ngọc. Kể từ ngày 23 Septembre 1924, giá ngọc ở kho Nhà-nước định là 10 $ 00.

Các quan đại-hiến. – Quan Khâm sứ Tourny-Pasquier vài hôm nữa sẽ tới nơi thì chưa hay quan quyền Khâm-sứ Le Fol sẽ đi trọng nhậm nơi nào. Có tin rằng nếu ngài lại về phủ Toàn quyền sung quản-lý văn-phòng thì quan cai-trị Châtel lại trở về công-sứ Nghệ-an hiện nay vẫn khuyết mà quan cai-trị Thibaudeau sung quyền công-sứ tỉnh ấy sẽ thuyên vào công-sứ Hà-tĩnh.

Quan quyền Thương - chính Đông pháp. – M. Kircher là Thương-chính tổng trưởng đi công cán vắng thì nay M. Borel là chánh Thương-chính Bắc-kỳ được lên quyền. Trước kia nghe đâu Chính-phủ đã định cử quan quyền Khâm-sứ Le Fol ở Trung-kỳ ra sung chức quyền Thương-chính tổng-trưởng, nhưng vì quan Kircher đi vắng cũng chỉ độ vài tháng cho nên việc trù-tính ấy nay lại thôi.

Phi-tướng Pédro Zanni từ biệt đất ta. – Phi-tướng Pédro Zanni của nước Argentine đã ở Haiphong bay đi sáng hôm qua. Trước khi khởi hành, phi-tướng có điện lên quan Toàn-quyền như sau này :

« Trước khi từ biệt Đông-dương, tôi xin thay mặt dân-quốc chính-phủ Argentine và riêng về phần tôi cảm tạ quan lớn về những sự giúp đỡ và tặng huân chương cho tôi trong khi tôi ở đây. Vậy tôi xin gửi lời kính chúc quan lớn cùng tất cả nhân-dân xứ này. »

Những người thiếu-niên ta sang Hoa-kỳ. – Báo *Opinion* ở Saigon ra vừa rồi có đăng như sau này :

« Trước ta đã đăng tin rằng M. De Monpezat có trình bày tại Hội-đồng chính-phủ về sự cử chỉ của các ông cố đạo Hoa-kỳ tại Thuộc-địa thế nào.

Nghe đâu các cố đạo mới (pasteurs) ấy chúng hai mươi ông ở Bắc-kỳ và Trung-kỳ có ý mộ những trẻ con Việt-Nam của các nhà tử-tế để cho sang Hoa-kỳ, nói là để dạy cho những người thiếu-niên ấy theo cái giáo-dục mới, nhưng kỳ thực là để luyện tập lấy những tay cổ-động cho Mỹ đó thôi. Nghe đâu đã có mấy trăm người thiếu-niên Việt-Nam sang Hoa-kỳ rồi. »

Hội chợ Hanoi

Làm thử sáu

Sẽ bắt đầu mở từ 30 Novembre đến 14 Décembre 1924.

XIN CÁC QUÍ KHÁCH NẾM THỬ MÀ XEM !

Các thứ thuốc lá hiệu Con Gà, chưa cuốn và cuốn rồi, hạng mới chế (Fabrication nouvelle) của Đông dương Yên-Thảo Công-Ty toàn bằng thuốc ngoại-quốc hảo hạng, theo cách vệ-sinh. Vừa nhẹ, vừa thơm, không rào cổ, không nhức đầu. Thử một biết thực. — 9507

Việc giết ông Counillon xử tại tòa án Đại-ninh lần thứ hai – Lũ tên phạm giết ông Counillon ở phố hàng Cá nay xử lại ở Đại-ninh lần thứ hai đều chối cả, để cho một mình tên Ng-v-Sit nhận tội mà thôi. Còn thì chúng phân cung cả, không nhận lẽ gì. Tuy vậy mặc lòng, tòa xét đã chứng có những tên ấy là có tội cả và kết án phạt :

Ng-hữu-Tuất, Ng-v-Sít, Ng-v-Hoàn tức Khánh (theo án trước đều phải xử tử) và Vũ-v-Viên tức Thanh (theo án trước phải tội khổ sai chung thân) nay đều phải tội xử tử cả.

Ng-v-Ninh (theo án trước phải tội xử tử) nay phải tội khổ sai chung thân (tên Ninh được giảm xuống một bực là vì mới có 18 tuổi).

Trần-ngọc-Nimh tức Cu-Nhớn (theo án trước phải phạt 15 năm khổ sa) nay phải 10 năm phát vãng.

Còn 3 tên phạm là Lê-v-Mỹ, Ng-v-Siêng và Phạm-v-Nhất trước phải tội khổ-sai chung thân không xin phá án thì tòa không xét lại.

Như thế thì vẫn có hồn tên phải xử tử mà một tên trước phải xử tử nay được giảm xuống khổ sai chung thân và một tên trước phải khổ sai chung thân nay lại phải xử tử.

Còn một tên trước phải 15 năm khổ sai thì nay được giảm xuống 10 năm phát vãng.

Phiên tòa hôm nay cũng đông người đến xem lắm. Khi tòa tuyên án có những tiếng sen đầm và mặt-thám đứng vòng quanh những tội-nhân để giữ có sự gì xảy ra chăng. Lúc tòa xử thì bao nhiêu những người nhà họ hàng cùng thân thuộc tội-nhân đến đều bị mặt thám đuổi ra hết.

XE Ô-TÔ BÁN

Một cái xe MATHIS 10 mã-lực, 4 chỗ ngồi, mới chạy hơn 11.000 kilom. Hỏi tại M. le Commandant Delsan à Đáp-cầu.

Một cái xe BERLIET, 16 mã-lực, máy chạy còn tốt, phải thay accus.

Một cái xe FORD, cũ bán rẻ 400 $ 00

Hỏi tại bản-quán

Bán một cái xe pousse-pousse bánh caoutchouc, còn tốt, **120 $.**

Hỏi tại bản-quán

Cuộc đấu-xảo mỹ nghệ hội Khai trí mở từ ngày 23 novembre 1924.

Tiền quyên giúp dân bị lụt. – Bản-báo nhận được của các viên-chức tòng sự ở công-ty Vân-nam tại ga Yiléang một số tiền là 13 đồng để quyên giúp các dân bị lụt ở Bắc-kỳ ta, vậy xin đăng bức thư và qui tỉnh phương-danh như sau này :

Thưa ngài,

Mấy người Việt-Nam chúng tôi làm việc ở sở xe lửa công-ty Vân-nam tại ga Yiléang (Chine) được nghe quý quán nói thấy tai xảy ra ở Bắc-kỳ nhiều nơi ngập lụt, thôn gã lâm than, tỉ hình rất là thảm thiết, vậy chúng tôi cùng nhau kể ít người nhiều góp được một món tiền là 12 dollars (bạc tàu), đổi sang tiền Đông pháp được 8 đồng, và một người gửi 5 đồng, cộng lại được 13 đồng, gửi về giúp những nơi bị lụt, nhờ quý-báo nhận giúp và chuyển giao hộ, chúng tôi cám ơn quí báo.

Ký tên : Thư

Danh sách các nhà từ-thiện góp tiền:

MM. Ngô-Lân	2 đ.
Lý	3 đ.
Mùi	2 đ.
Niêm	1 đ.
Đàm	1 đ.
Thư	3 đ.
Cộng ...	12 đ = 8 $ 00
Cô Ni-Ni	5 00
Cộng.....	13 . 00
Những số tiền bản báo đã nhận được trước ...	323 15
Tổng cộng.	336 $ 15

Một xâu không được dài. – Sở Mật-thám vừa bắt được quả tang một bọn con bạc tại nhà Ng-gia-Bang 40 tuổi ở phố hàng Thiếc Bọn con bạc ấy là : Lê-duy-Lê 21 tuổi bán hàng giấy ở hàng Bồ số 50; Trịnh-đình-Dương 49 tuổi thư ký nhà ở 23 hàng Hòm; Ng-v-Tri 37 tuổi buôn bán nhà ở 63 hàng Thiếc; Ng-v-Hinh 49 tuổi thư-ký trạng-sư nhà ở 32 phố Julien Blanc.

Lúc các viên chức sở mật-thám đến nơi thì chỉ chỉ thấy ở chiếu bạc có 16 đồng. Nhà gá cùng các con bạc đều phải giải vào sở mật-thám để xét hỏi.

Tòa án Trùng-trị. – Trong phiên án Trùng-trị ngày hôm qua, Tòa còn hỏi những việc này :

Việc ăn cắp ngựa. – Ng-văn-Rệu quán làng Đình-trì, huyện Văn-giang (Bắc-ninh) và Đinh-Tinh quán làng Nho-lâm huyện Kim-động (Hưng-yên) đêm 31 août rạng ngày 1er septembre 1924 ăn cắp một con ngựa con của M. de Monpezat ở Lục-nam, đem sến hôm đi rồi bán cho M. Cát-văn-Tấn trí-huyện Gia-lâm, nay bị tòa phạt tên Rệu 5 tháng tù, còn tên Tinh thì 3 tháng.

Việc bán thuốc tây. – Việc hai hiệu buôn là hiệu Vinh ký và hiệu M. Trịnh-xuân-Nghĩa bị thưa là bán thuốc tây thì hoãn đến thứ hai sau mới hỏi. M. Nghĩa khai rằng những vị thuốc tím (permanganate de potasse) bắt được trong hiệu nguyên là của một ông khác mua hộ ở bên Pháp, chứ không phải là hiệu ấy có đem bán lẻ. Vậy tòa định cho đòi cô đỡ nào đó đến hỏi rồi mới xét.

Di trường. – Các trường Sơ-đẳng sau này đi đi nơi khác :

1· Trường Lục-nghiệp thuộc phủ Nam-sách, tỉnh Hải-dương, trước ở làng Thập-phan, nay di sang làng Miễu-lang.

2· Trường An-ninh, thuộc phủ Nam-sách, tỉnh Hải-dương, trước ở làng Trúc-trì, nay di sang làng An-ra tây.

Trường Lý-độ, thuộc phủ Bình-giang, tỉnh Hải-dương, trước ở làng Hương-gian, nay di sang làng Phú-đa.

Bãi trường. – Trường Sơ-đẳng Đồng-văn, thuộc tổng Định-tổ, phủ Thuận-thành, tỉnh Bắc-ninh, từ nay bãi đi.

Xà-phòng **THIBAUD**

làm bằng nước hoa Cologne

0 $ 15 một bánh

Hiệu Bào-chế CHASSAGNE

59, Phố Paul-Bert, Hà-nội

Định hủy cái máy nước ấy hay sao thế ? – Ai đi qua con đường sau nhà Đấu-xảo, đến mé góc tay tả, chỗ rẽ lên con đường Borel, bỗng thấy một cái máy nước bỏ không, không cho nước chảy từ ít lâu nay. Chẳng biết rằng cái máy nước này định hủy đi hay định để chữa, chỉ biết rằng hàng mấy nghìn con người, cũng là nhân-dân trong thành-phố, cũng đóng-góp với thành-phố để đông ở trong các phố dãy trong, dãy ngoài đường Borel, ở mé sau nhà Đấu-xảo, ở phố Delorme, ở phố cạnh nhà nuôi trẻ con Tây-lai vô thừa nhận và ở suốt các phố mới liền-tiếp đó cho thẳng ra tận cuối phố hàng Kèn, ít lâu nay thất riêng chịu thiệt thòi về nỗi không có máy nước mà dùng. Trước kia cái máy nước đó còn cho nước chảy tiện-lợi cho nhân-dân miền đó bao nhiêu, thì từ ngày bỗ không cho nước chảy đến nay, nhân-dân thật khổn đốn về nước! Người ta cứ phải lên tận cái máy ở cửa ga và ở đầu xe lửa Vân-nam mới gánh được quẩy nước, mà mấy hôm nay cái máy nước ở đầu xe lửa Vân-nam cũng lại không thấy đâu nữa, chẳng biết định đi cái máy ấy đi nơi khác hay lại định hủy đi nốt rồi, vì thế mà người ta cứ phải mua hai xu một gánh nước là thường, thật là thiệt-thòi mà hại sự vệ sinh quá. Nhân dân các phố trên đó đương mong-mỏi cho cái máy nước sau nhà Đấu-xảo lại mở ra cũng như mong-mỏi được mấy ngọn đèn dựng vào các phố mới ở cạnh nhà trẻ con Tây-lai vô thừa nhận. Chẳng biết rằng rồi có được như ý sở cầu không ?

PHARMACIE FRANÇAISE & INDIGÈNE

Pharmacie Montès

56, RUE PAUL-BERT, HANOI

DẦU-GAN-CÁ-VIỆN

(Composition inscrite au Codex du contrôle)

Mỗi ngày uống bốn viên, chừng 2 viên, chiều 2 viên, trước khi ăn cơm.

Giá mỗi lọ : 0$60

油肝魚員

華歐式醫藥製造所監督製造

MỚI CÓ

CHUYỆN GIẢI TRÍ

Tập I, giá 0 $ 18

Bán ở khắp các hàng sách

Ngạch Học-chính. – Cô Lê-thị-Thao có bằng Thành-chung bản sư-phạm được bổ giáo học hạng tám.

Cô Phạm-thị-Thìn có bằng Sơ-học, cựu học-sinh trường Nữ sư-phạm nay bổ trợ-giáo tập sự.

MM. Ng-trọng-Thái, Vũ-duy-Tiêu, có bằng Sơ-học được bổ trợ-giáo tập sự.

M. Phạm-v-Kế có bằng tốt-nghiệp kỹ nghệ được bổ trợ-giáo tập sự ban kỹ-nghệ.

M. Ng-văn-Minh được kêm việc dạy chữ Hán tại trường Trà-cơ (Hải-ninh), phụ cấp mỗi tháng 4 đồng.

M. Ng-văn-Hợp trợ giáo phụ tá tại Văn-hoa phủ Kiến-thụy (Kiến-an) được từ chức.

M. Ng-duy-Phẩm có bằng Sơ-học được bổ trợ-giáo tập sự thay M. Ng-văn-Hợp.

Ngạch quan lại. – M. Dương-v-Am, chánh trị-châu hạng nhì, quyền trì phủ Tràng-định tại Thất-khê (Lạng-sơn) được nghỉ giả hạn 3 tháng nữa lương tại Hanoi.

M. Hoàng-ngũ-Lân-Đồng, tri châu hạng nhì tại Bình-gia (Lạng-sơn) nay lên thay M. Dương-văn-Am trong kỳ nghỉ ấy.

M. Bùi-Liên, thông phán hạng nhất tại Lạng-sơn nay lên quyền tri-châu Bình-gia thay M. Hoàng-ngũ-Lân-Đồng.

Trường kỹ-nghệ Hanoi. – Những học sinh có tên sau này thi tại Nam-định để vào học trường kỹ-nghệ đều được vào kỳ thực hạnh là :

MM. 1 Vũ-ngọc-Dân, 2 Bùi-công-Thao, 3 Ng-doãn-Chấp, 4 Vũ-tuấn-Cân, 5 Nguyễn-văn-Năng, 6 Nguyễn-phi-Phụng, 7 Ng-minh-Tâm, 8 Vũ-đình-Thụy, 9 Phạm-văn-Soạn, 10 Lại-ngọc-Hồ, 11 Vũ-văn-Xuân N° 28, 12 Nguyễn-Đình, 13 Vũ-v-Xuân N° 89, 14 Vũ-ngọc-Thuần, 15 Hoàng-trọng-Thiều, 16 Ngô-văn-Lũng, 17 Nguyễn-văn-Khánh, 18 Lê-văn-Ngoạn.

Tù vượt ngục. – Tên Ng-văn-Liên, 24 tuổi tù vượt ngục ở Bắc-giang nay đã bắt được giải vào Tòa án.

Các tin vặt. – Tên Ng-v-Thơm 22 tuổi làm nghề nấu bếp nhà ở hàng Mành số 5 bị kiện là ăn cắp của cô Đoàn-thị-Lương ở hàng Nón mấy những đồ nữ-trang bằng vàng mà trong báo đã đăng trước thì nay đã phải giam để xét hỏi.

Tên Đinh-Kỳ 30 tuổi và Đinh-Mão 25 tuổi ở làng Mai-chu (Thái-bình) bị bắt được quả tang mang một thùng nước 30 cân thuốc lá lậu thuế đã phải giải vào sở Thương-chính.

MUỐN BÁN NHÀ VÀ ĐẤT

Nhà số 136 et 138 đường Sinh-từ và 4 lots đất đường Gia-long (góc hàng Kèn).

Hỏi tại 81, rue Paul-Bert. 4004

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Phi tướng Argentine đã từ biệt Haiphong. — Quan tiếu-tá Zanni là phi-tướng xứ Argentine cùng với ông ký-sư Beltrame đã đi chiếc tuần phi cơ mới là *Provincia de Buenos Ayres* lồi 8 giờ 45 sáng hôm nay đi Hong-kong. phi-tướng tính ra từ đây đến riong-kong 900 kilomètres thì đi hết 6 giờ đồng ồ.

Thi tài-xế và patron tàu thủy. — Đến 15 novembre ở Hải-phòng sẽ mở kỳ thi lấy bằng tài-xế và *patron* tàu thủy.

Xe dụng nhau. Năm giờ chiều chủ nhật, một chiếc xe tay hiệu THA số 1305 đo tên cu ly Phạm-đình-Ban kéo đi đến đầu đường Cát-cụt rẽ ra phố Strasbourg dụng phải cái xe đun chở tre đỗ đồng-kênh bị quãn hẩn bánh bên tay mặt. Nghe lỗi bởi cái đun của nhà Đỗ-Văn ở phố Lò-lợn. đi trái đường nên hai bên điều-đình thỏa-thuận cho xong việc. Không can chi đến người.

Chiếc giầy tố-cáo. — Sáng ngày hôm qua ở phố Ga có xảy ra một trận lôi đình tại nhà khi người công buôn cười đăng đăng báo để ngài nào có sư-tử đứ mà lại thích đi hát nên biết mà gìn giữ cho cẩn thận kẻo có bữa quẹp mất vậy. Nguyên tối chủ-nhật trước quan ở nhà đó trốn phu-nhân xuống vui thú với chị em xóm dưới đến gần sáng mới lật đật ra về, thì lại đi lầm mất một chiếc giầy của người yêu vàng mà không biết, vì chân quan cũng nhỏ. Sự vỡ tỉnh ấy mãi đến khi gần giờ trở dậy đi làm mới rõ là vì quan bà dậy trước, thấy vật quả tang thì mâu ghen nổi lên, bèn ấy dao c ặt đôi giầy cọc-cạch ra làm tư rồi đốc-phách quan ông một trận đào-đề. Ấy thế mà quan ông vẫn còn tằng lờ nói đối quanh không chịu thú, nên quan bà càng bực tức mà phải in mấy bàn tay vào má quan ông cho hả giận. Quan ông ý đã biết phép nên chỉ cười nhạt, rồi sau rửa mặt mặc áo đi làm vậy. Mãi đến bảy giờ mới biết là chiếc giầy của chị em tổ cáo mình tại cửa quan bà.

X. lai cảo

NAM-ĐỊNH (Trực-ninh)

Việc bán rượu tăng giá. — Bản-quán tiếp được bài sau này của nguyên-văn đăng báo.

Ngày 19 Septembre vừa rồi, tôi có đọc thấy một bà lại-cảo nói về việc « bán rượu cao giá » trong báo *Trung Bắc* số 2250, vậy tôi xin trả lời lại như sau này :

Hễn nay tôi bán rượu đã có yết-thị ông chủ tôi phát cho, có cả chữ Tây, chữ Hán, và chữ quốc-ngữ. Bao giờ cũng treo ở trước cửa tự, giữa đường đi lối lại, mọi người đều biết chữ không giấu ai cả.

Trong yết-thị có những thứ rượu gì, mỗi thứ giá bao nhiêu tiền thì đã viết vào đấy cả rồi, tôi cứ theo hóa giá mà bán. Thế mà họ lại bảo tôi rượu 35 phân chai 01.75 centilitres bán 0 p. 315 thì thực là nói sai, nếu bán thế thì tiền bài chẳng ai chịu mua. Thế mà họ cũng bỏ giấy vu không 2, 3 lần rồi, quan Thương-chính đi về khám xét ty tôi thực không có sự gì cả. Con như tôi làm việc với ông chủ tôi thì đã có lương, ông chủ tôi thực là người nghiêm thẳng, không cần phải thỉnh cầu, ông chủ vẫn thường khám xét luôn luôn, Lời đồ chẳng qua cũng là thù tiền, kiếm chuyện đó mà thôi.

Phạm-ngọc-Lan.

THÁI-BÌNH (Lại-trị)

Cướp mảnh. — Đêm hôm rằm tháng tám mới rồi ở xã Lại-trị, vào khoảng chín mười giờ, giữa con đường cái dọc làng có xảy ra một đám cướp giật, thực không ai ngờ đến.

Số là : ông kia nhân được buổi trời quang trăng đẹp một mình nhẹ gót ra đi hóng mát. Ngờ đâu đi được một quãng, có một thằng mặt mũi bao-tọn, ăn bận lố lăng đi theo. Trước nó vừa đi vừa nói lảm nhảm như người say rượu, sau nó ngẫ-nghiêng đều đảo mà ngã xô vào ông kia làm cho ông kia cũng bị ngã lăn ra vậy bực-rặm. Ông kia cứ tưởng nó bị ma-men ám ảnh có vẫng ran ; nhưng đến lúc đứng dậy thấy mình đứt cái các áo khách (ông này không mặc áo chùng) mất cái giấy bạc, mới trông vào tối thì ôi thôi ! Cái vì đã đã theo chú Chích chú Cược mà tiếc đăng tiền (2 p. 12) nhưng lại có đựng nhiều giấy má rất cần, một cái thẻ thuế thân năm 1923 có giản ảnh và một cái *talon mandat* 3p. 26

Người bị mất rắp có trình lý-dịch trong làng, song không biết có tìm ra mối không. Tôi thiết tưởng thằng ăn cướp đó cũng không phải đâu xa, chính nó là những quân du-thủ du-thực làng quả đam rượu chè bài bạc nay đói túng nên mới làm xằng.

Mong rằng những người có trách-trách trong làng sẽ lưu tâm đến việc này ; kẻo trời mới tối, trăng sao vắng vặc, xóm giềng lĩnh thức mà quán gian còn dám làm cản thì không biết những hôm tối trời, những nơi hẻo lánh việc tuần phòng trong xã ra sao?

Người bị ết chuyện lại rảo.

NINH-BÌNH

Cuộc đá bóng thi. — Hôm chủ nhật 21 tây vừa rồi, hội thể-dục Kiến-hương ở Thanh-hóa có ra Ninh-bình đá bóng thi với hội « An grand air. »

Đúng ba giờ chiều thì các quan Tây và các viên tòng sự các sở đã đến ngồi chật cả các hàng ghế chờ đám đất đá bóng rồi. Phường-nhạc cử mấy khúc xong thì quan phó-sứ Thanh-hóa ra làm trọng tài (arbitre) thổi mấy tiếng còi, hai hội xi dừng vào chỗ ấy. Cuộc đá thì hôm ấy rất kịch-liệt. Hai hội cùng đều giỏi cả, nhưng vì đám đất bị mấy hôm mưa, nên bàn nước nhiều quá thành ra nhiều khi khó đá mà các người đá cũng phải một bữa lắm tật cả tan bình.

Kết quả cuộc đá 1 trận ấy như sau này :

Về đoạn thứ nhất (1er mi-temps) : Thanh-hóa được Ninh-bình 1 về.

Về đoạn thứ nhì (2e mi-temps) Ninh-bình được Thanh-hóa 1 về, Thanh-hóa được lại Ninh-bình 1 về.

Kết cục : Thanh-hóa được 2 về, Ninh-bình được 1 về.

Nay mai thế nào hội Ninh-bình cũng sẽ vào Thanh-hóa đá bác thù.

Hội Thanh-hóa có mấy người sau này đi dự cuộc đá thì hơn.

Avants : Thụ, capita nes : Nông, Ngọc, Em Vỹ, Demis : Giáo, Việt, Tr.uy.

Arrières : Hồ, Thiếm.

Garde-bat : Còn.

T. V. Q. lai cảo

VIỆC KINH-ĐÔ

Sét đánh. — Mới rồi sét đánh vào nhà máy cất dầu Sơn diệp của M. Marat ở làng Thanh-cam, cách Hanoi 25 kilomètres. Thiệt hại không mấy, nhưng phải một người cháy sém chân và hai người bị điện vào người điếc mất 24 giờ đồng hồ mới tỉnh.

VIỆC TRUNG-KỲ

VINH

Mấy cái nạn ô-tô — Trong một ngày hôm ấy là nhật 14 Septembre vừa rồi mà sảy luôn ra hai cái nạn ô-tô, hồi 5 giờ chiều ở ngoài gare vừa cho khiêng một ông cụ già bị nạn ô-tô ở Phố-diễn đem về nhà thương phục được chưa biết chết sống thế nào. Đến 6 giờ lại có một cái ô-tô đề phải một bà cụ già ngay trước cửa hiệu Kuter gần trường học đề khiêng ngay về nhà thương, nhưng cũng khó lòng mà cứu được, phần thì bị trọng thương học cả mồm mồm ra, phần thì già nua tuổi tác, hơi sức đâu mà chịu được cái đau đớn bất thình lình mang lại, nên khi nã xuống thì đã bất tỉnh, dù có sống được cũng là mang thêm cái khổ mà thôi.

Các chủ tài xế ô-tô những lúc cao hứng mở cho nhanh vọt vụt như tên thì sẵng khoái biết bao, chứ có thấu đâu đến nỗi khổ thống trong gia đình người bị nạn, nào người bị nạn thì đau đớn kêu ca, đỏ sống đỏ chết, vợ chồng con cái thì chạy ngược chạy xuôi, biết bao nhiêu nước mắt theo vào đấy.

Nhưng đã tòa án xử thế nào thì bao giờ cái lối vẫn về người chết chịu, mà các chủ tài vẫn nhơn nhơn tự đắc như không nên cái nạn ô-tô thường xảy ra luôn là thế.

Vậy thì ở đây còn đợi đến bao giờ mới đặt lệ cấm ô-tô chạy mau trong thành phố?

Om xòm khó chịu. — Ở phố Ga tức là xóm Bình-khang. độ này xảy ra lắm câu chuyện buồn cười nên om xòm luôn chẳng ngày nào dứt, các quan viên *quyt bừa* cũng nhiều, mà các quan viên biên *bóng* cũng lắm. đến nỗi các ả phải đem *bóng* đến sở các quan viên làm mà kêu nùng ông chồ.

Họ lại nói chuyện rằng : các ả cũng mới bị một mẻ lừa đau lắm là có một quan viên ý phục chính tề đem một cái *nalise* trước đến trọ nhà các ả, thoạt vào bỗ luôn ngay cái giấy 5 đồng ra mua rượu bia cáng thuốc lá, còn thừa bao nhiêu cho các ả đi xe, rồi ở luôn cho một tuần lễ, ngày hai bữa nước rót cơm bưng, tối đến lại chắt tơm *sì giề* ôm tôi, còn phụ thêm những chi chi thì không rõ nhưng các ả thì phụng đã đến điều, bẩy chữ tám nghề không còn món chi là không đem ra chiều cho hết. Vai thú luôn trong bẩy ngày đến ngày thứ tám thì từ sáng đến tối biệt vô âm tín giờ đến valise chỉ còn đầy gạch ở trong.

Thế mới biết thì buồi đông chước, người khéo, của khôn, nên đồng tiền cũng khé kiếm thật

QUẢNG BÌNH

Cái nạn ô-tô. — Hôm 20 septembre mới rồi, vào khoảng 10 giờ trưa, ở cạnh nhà phát giống tăm xảy ra một cái nạn ô-tô rất ghê gớm. Lúc bấy giờ một chiếc ô-tô số A 317 của bà chánh sở Hỏa-xa là Mme Lallement ở đàng đinh quan Bố chạy ra, một

Imprimé chez Trung-Bắc tân-văn, Hanoi

KỲ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin nhắc người mua báo khi có việc gì viết thư đổi hỏi báo-quán, thời cho biết cái số tên ở trên giấy gửi báo, hoặc là gửi cho báo-quán cái giấy quán kỳ, để cho người làm sổ tìm kiếm. Kẻo nếu người thường hay kỳ tên vẫn tắt, hoặc thêm quê, không sao tìm được, không ai nhớ nổi báo-quán không biết gì mà tìm ra.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-dào!

• TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯƠNG

Theo kinh tự-nhiên in ra đây, chữ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình là, làm trẻ-con và người ở tri khỏn thì không ai có thể tin được!

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bán-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Trảng-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

Ngày xưa? Thông-minh-hiếu Khổng-tử là ai, tạo Hóa-phong sai chiếu phát rồng?

Chiều nay tại được phòng của MONTÈS *qui ông, có nhỏ nhẩn một thứ rượu bổ để tặng ngày đông quo tiết hay, đáng năm qua thưởng, trước lạ phải. Để gửi cho qui được phòng khỏi-dộng để là thành-ý.*

Khánh Linh

Số 19

THUỶ-HỬ

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Người chủ quán hỏi:

— Hòa-thượng định nông bao nhiêu nữa?

Lỗ-tri-thâm nói:

— Một thùng nữa!

Người chủ quán bất-đắc-dĩ phải đem thùng rượu đến. Hồi lâu, *Lỗ-tri-thâm* lại nốc hết cả. Còn thừa một cái thủ chó, giắt vào trong mình, rồi đi trở ra.

Khi ra đến cửa, ngảnh lại bảo chủ quán rằng:

— Còn tiền ngày mai lại đến chén nữa!

Nói xong, lững-thững đi về phía *Ngũ-đài-sơn*, người chủ quán thấy vậy, chỉ lắc đầu le lưỡi, không còn biết nói thế nào. *Lỗ-tri-thâm* đi đến cái đình-tử ở trung-chừng núi, ngồi đấy một lúc, hơi rượu bốc lên bừng bừng, mới vùng đứng dậy mà nói một mình rằng:

— Đệ làm nay ta không thao-luyện võ-nghệ, thân-thể tránh ra lệt-bệt, ấu là hôm nay ta thử mấy ngọn quyền chơi!

Nói xong, liền vén hai ống tay áo lên, múa may quay-cuồng một lúc, làm cho sức khỏe trong mình hăng-hái bội phần. *Lỗ-tri-thâm* nắm tay đấm vào cái cột trụ ở trong đình-tử thì cái cột ấy gẫy ngay, tiếng nghe răng-rắc, làm cho một nửa mái đình-tử phải đổ khuynh xuống.

Hai người canh cửa nghe có tiếng vang tại làng chùng núi, đứng ở trên cao trông xuống thì thấy *Lỗ-tri-thâm* đang chân nam đá chân xiêu lững-thững đi lên.

Hai người canh cửa phân-nàn với nhau rằng:

— Rõ thật khổ! Loài súc-sinh ấy hôm nay lại say rượu đáo-để!

Hai người tức thì đóng chặt cửa lại, và lấy rồi tra, chỉ đứng ở phía trong mà dòm ra khe cửa. *Lỗ-tri-thâm* ngất-ngưởng đi đến ngoài sơn-môn, trông thấy cửa đóng, liền lấy tay đấm mạnh một hồi như người đánh trống vậy. Hai người canh cửa cứ đứng yên không dám mở.

Lỗ-tri-thâm gọi không được cửa, quay lại nhìn về phía tả, thấy có một pho tượng *Kim-cương* đứng đó, mới quát to lên mà rằng:

Cái thằng to lớn này mày không gọi cửa họ ta, lại còn giơ cánh tay định dọa ta đó chăng! Ta bảo cho: ta không sợ mày đâu!

Lỗ-tri-thâm trèo lên trên bệ, bẻ một cái trấn-song gỗ, đánh vào đùi pho tượng *Kim cương* ấy, làm cho những vàng son thép tại đấy, đều vỡ rơi lả-tả cả.

Hai người canh cửa thấy vậy, sẽ bảo nhau rằng:

— Rõ liệt khổ! Ta phải vào báo với sư-phụ!

Lỗ-tri thâm đứng đợi một chút, quay mình trông thấy pho tượng *Kim-cương* ở phía hữu, lại quát to lên mà rằng:

— Còn thằng này nữa! Mày cũng há hốc miệng ra mà cười ta đó chăng!

Nói xong, lại nhảy lên cái bệ bên hữu, đánh vào đùi pho tượng *Kim-cương*. Mới đánh hai cái, đã nghe thấy « *Thình* » một tiếng vang rồi thì pho tượng *Kim cương* ấy tự trên bệ ngã nhào xuống. *Lỗ tri-thâm* tay cầm cái thanh gỗ gẫy, miệng cười ha hả.

Hai người canh cửa chạy vào báo với *Tri-chân trưởng-lão*. *Tri-chân trưởng-lão* nói:

— Các ngươi cứ mặc, đừng tây với hắn.

Bỗng lại thấy viên giám-tự cùng mọi viên chức-sự tăng-nhân đều kéo đến trước phương-trượng mà bẩm rằng:

— Bạch sư-phụ! Thằng cáo già hôm nay lại say rượu quá, nó đã làm đổ đình-tử và hủy-hoại hai pho tượng *Kim-cương* ở ngoài sơn-môn, bây giờ biết làm thế nào!

Tri-chân-trưởng-lão nói:

— Từ xưa đến nay, dẫn thiền-tử cũng phải tránh kẻ say rượu, huống-chi là lão-tăng! Nếu hắn hủy-hoại pho tượng *Kim-cương* thì đã có *Triệu viên-ngoại* tô pho khác; nó làm đổ đình-tử cũng đã có người phải làm đền, ta cứ mặc hắn.

Chư-tăng đều nói:

— Pho tượng *Kim-cương* là ở ngoài cửa núi này, sao lại để thay đổi được như thế!

Tri chân trưởng-lão nói:

— Chẳng nói hắn hủy-hoại pho-tượng *Kim-cương* làm chi, dẫn hắn hủy-hoại đức-phật *Tam-thế-tôn* ở trên điện, ta cũng không biết làm thế nào. Đành cứ tránh mặt hắn, các ngươi không thấy hắn đã hành-hung hôm trước đó chăng!

Chư-tăng ở trong phương-trượng ra, đều phàn-nàn với nhau rằng:

— Sư-phụ ta nhu-nhược quá.

Chư-tăng lại dặn người canh cửa rằng:

— Ngươi đừng mở cửa, cứ đứng ở trong mà nghe xem thế nào.

Lỗ-tri-thâm ở mặt ngoài quát to lên mà rằng:

— Lũ đầu trọc kia! không mở cửa cho ta vào, ta chỉ cho một mở lửa tôi cháy hết chùa!

Chư-tăng nghe nói kinh sợ, mới bảo người giữ cửa rằng:

— Nó là người thảo cái rồi cứ ra, để mặc cho đứa sức-sinh ấy vào. Nếu không thì nó làm bậy!

Người canh cửa bất-đắc-dĩ phải giả sức kéo cái rồi cửa, rồi bỏ đó mà chạy núp vào trong phòng. Chư-tăng cũng đều trốn tránh cả.

Lại nói chuyện *Lỗ-tri-thâm* hai tay giả sức, mà rung cánh cửa, không ngờ cửa đã tháo rồi, hai cánh bật mở toang, thành ra ngã lăn nhào vào trong cửa.

Lỗ-tri-thâm lóp ngóp đứng dậy, lấy tay xoa đầu, rồi đi thẳng vào nơi tăng-phòng. Mấy người tăng-đồ đang ngồi tụng-niệm, trông thấy *Lỗ-tri-thâm* vén rèm bước vào, đều giật mình kinh-sợ mà cả mặt xuống, không ai dám nhìn.

Lỗ-tri-thâm đi đến bên cạnh giường nằm, ợ lên mấy tiếng, rồi cứ xuống đất mà nôn mửa. Mửa hồi lâu, các tăng-đồ không thể nhịn được, ai nấy đều phải lấy tay bịt mũi.

Lỗ tri-thâm nôn mửa một hồi, rồi ngã nằm lên giường, cởi áo trọi khăn, dứt cổ dây lưng đựt ra bình-bịch. Cái đùi thịt chó giắt ở trong mình tọt ra.

Lỗ-tri-thâm cầm đùi thịt chó giơ cho một vị sư ngồi trên xem mà bảo rằng:

— Bác xơi với tôi một miếng!

Vị sư ấy vội-vàng lấy tay áo mà che mặt lại. Còn mấy vị sư nữa đều lảng tránh ra phía xa xa. *Lỗ-tri thâm* thấy chúng đều lảng-tránh, mới gật-gù mà nói một mình rằng:

— Mày sao! Ta đang đói bụng!

Nói xong, vừa xé vừa ăn nhồm-nhàm. Các sư thấy vậy, ai nấy đều lấy hai tay áo mà bưng kín mặt lại.

Lỗ-tri-thâm nói:

— Các bác không dám ăn à!

Nói xong, cầm miếng thịt chó định nhét vào miệng một vị sư gần đấy. Vị sư ấy luống-cuống ở trên giường bước xuống toan chạy thì bị *Lỗ-tri-thâm* nắm ngay được vạt áo, rồi nhét t ịt chó vào đấy cả miệng lẫn mũi.

Mấy vị sư ngồi giường bên kia, chạy lại khuyên can. *Lỗ-tri-thâm* bỏ miếng thịt chó xuống, giơ tay trật hỏ khăn quấn đầu của các sư ra mà bảng vào đầu trọc.

(Còn nữa)

Ngày hôm nay 7 Octobre, chiếc ô-tô số T. 1178 của một quan Đô-thống thực-trí ở Hà-thành vào Huế, từ đàng tòa Sứ chạy lại, chỗ này là ngã tư, nên hai chiếc xe phải nhau mạnh quá, chiếc xe bà Lallement lật ngửa ra chồng bốn bánh lên, bà ngồi trong xe bị nhiều vết thương, người tài-sẽ thì vững đi xa cũng bị thương xoàng. Còn chiếc xe thì hư hỏng nhiều lắm, đàng trước xe tan nát cả, kính bình-p'ong vỡ, may bộ máy là khỏi vỡ mà thôi, thiệt hại xem cũng cũng to.

Chiếc xe quan Đô-thống chỉ bị gẫy mất một bánh đàng sau mà thôi, còn quan Đô-thống và mấy người trên xe đều không việc gì cả. Sau khi xảy ra cái nạn này quan Công-sứ có đến tận nơi khám xét.

Hai chiếc xe này đều là xe nhỏ cả, chỉ có bốn chỗ ngồi, song xe này tuy có tiện dụng thật, song chẳng may gặp nạn thì thiệt hại to, nguy hiểm lắm

TOURANE

Anh hữu ái. — Ông *Trương-Nam*, thư-ký, tháng thứ hai làm-việc trước tác, kiêm chức chủ sự phòng kế-toán sở Hỏa-xa Trung-kỳ, từ thế hôm 16 septembre, đến hôm 18 cất đám trọng thể: các qui quan thì có quan chánh kỹ sư và quan chủ kho đến viếng lận nhà, còn trong sòng đông sự thì cả toàn thể hội-viên hội Hữu-ái đi đưa, lại các hội khác trong chỉnh giới công, công, thương-giới, cũng đều có cử người đại-biểu đến dự lễ — Khi an thổ thì có ông Trần-ngọc-Bạm, đứng thay mặt hội, đọc một bài điếu-văn dài, kể rõ lý lịch và bệnh căn, tình ý rất là não nùng cảm động.

QUẢNG-NGÃI

Một sự rất nên đề phòng. — Những người mang phải bệnh phong bệnh đơn, xét ra ở đây có rất nhiều, bệnh ấy là một bệnh truyền nhiễm rất nên nguy-hiểm. Cứ lẽ thay lánh người mình hay giấu giếm bệnh nhân trong nhà, để lo nuôi-nấng thuốc men, song họ có biết đâu bệnh ấy là bệnh đại-nguy và khó trị; lỡ dung-y mình làm sao cho lành được, chỉ thấy tiêu hết tật còn, không ăn thua dân vào đâu cả, rút cục lại bệnh càng thấy nặng, tiền thấy hết mà đời người bệnh cũng là đời bỏ đi! Lại còn đi lụy đến đồng-bào nữa! Nguy nan đến thế mà ít ông ai biết đề-phòng! Đó là nói các nhà có tiền có của, còn những người nghèo khó ăn mày ăn xin mắc bệnh ấy xiết bao mà kể được! Nguy nhất là lũ ấy hay xin khắp chợ này phố nọ, đi đến đâu hôi hám khó chịu, ruồi muỗi quấn bâu, trông rất khiếp sợ, chúng nó mua sắm vật thực chợ này quán nọ, rờ bốc tay vào, ghé gớm không cùng; truyền-nhiễm một cách rất dễ!

Ước ao sao việc này man thấu đến tai quan trên, sức cho mấy nhà có người bệnh ấy phải đem đến nhà thương và cho ở biệt ra một nơi, và truyền sức cho các sở tại hễ thấy lũ ăn-mày có bệnh ấy, bắt kỳ ở chợ quán nào phải mau bắt giải, lên nhà thương mà điều trị và giam cầm cho nghiêm ngặt thì may bệnh ấy mới khỏi lan khắp ra được, nếu không thì mất vệ-sinh và nguy cho cộng chúng xiết bao! Tưởng quan trên nên lưu ý lắm lắm.

Hỏa tai. — Ngày 12 tháng 8 ta vừa rồi, giữa đàng trưa nắng, sau lưng phố Thu-xa có nhà tranh của người hàng thịt kia bị phát hỏa, thế lửa cháy rất mạnh, ngọn lửa cất cao ngất trời, mấy nhà tranh chung quanh đấy gần không lọt, bị lửa bốc cháy lan qua cháy luôn cả bốn cái; may thấy trời lúc ấy im gió và cũng nhờ dân chúng cứu chữa nên lửa lần lần hạ được. Nguy nhất là chỗ ấy ngay gần hai kho dân hỏa! Lửa cháy tây nghe đâu vì nấu nướng nhà bếp làm bằng tranh quá thấp-thỏi, vô ý để lửa cất cao lên, mà không ai biết, lửa bắt cháy bò lần lên mái tranh khô, gặp mỗi cháy mạnh, và lại người chữa rất đỏ; một thời xấu nhất là người coi lửa cháy tự nhiên, còn người chữa lửa thì ít! Đến chảy một, sau lần đến ba bốn; nội trong hai giờ mà 4 nóc nhà đã hóa ra một đống lửa bừng bừng khói dậy: tiếng khỏ-chủ van khóc, tiếng người la cứu hỏa dậy rầm. Ôi! nghe thấy cái cảnh-tượng ấy mà đau đớn lòng cho khỏ-chủ! Đáng thương nhất là mấy nhà nghèo đỏ cũng bị liên can, khiến cho không còn một hột cơm ăn, không còn một miếng tranh mảnh.

Xét ra sự hỏa tai thường năm có rất nhiều, cũng bởi dân cư làm bếp nóc rất là thấp thỏi, lại lợp bằng tranh, dùng bằng tre là cái mỗi rất dễ dầu-hỏa, đương khi nấu nướng mà gặp một luồng gió to, thì cháy như trở tay! Sự nguy hiểm trông thấy trước mắt hằng ngày, thế mà ít ai biết đề phòng, để cho nước đến chân mới lo nhảy!

Muốn khỏi bớt sự hỏa tai, tưởng quan trên nên nghiêm cấm dân cư không được làm bếp nóc quá thấp và không được để lửa cỏi lúc đêm hôm, hay lúc nhà vắng vẻ thì may sự tai hại ấy mới có cơ khỏi được vậy.

Giá gạo hạ. — Năm nay bởi mưa nắng bất kỳ, nên mùa màng mất cả; trong khoảng tháng hai bị một cơn lụt thình lình tràn ngập lúa má rất to, lại từ tháng ba đến nay là đầu tháng tám mà còn chưa thấy chút chi là mưa! suốt bốn năm tháng trời nóng bức như nung như nấu, gió nam thổi mãi; đồng ruộng gieo cấy rất ít, ruộng sâu có đâm sơ thì may còn cắm cự được, chớ bao nhiêu ruộng cao đều bỏ hoang cả! Thảy tại chưa hết, hạn tai lại tiếp theo, thế thì nhà nông còn mong gì được nữa! Vì thế nên năm nay từ đầu tháng năm đến rốt tháng bảy, giá lúa gạo rất cao, bắt lên mỗi ngày mỗi giá, cao đến một quan chỉ còn được có 3 lon! Giá ấy so với năm lụt to hồi lớn kia cũng không khác chi mấy. Đến nay mùa màng đã bắt đầu thâu hoạch và nhờ các nhà thương-thương ở Thu-xa tải gạo ở Haiphong và ở Saigon đến rất nhiều, nhờ thế mà giá gạo đã hạ dần dần, nay còn được 5 lon một quan rồi đây có lẽ còn hạ nhiều hơn nữa.

Thấy giá gạo hạ, các nhà giàu lúa sợ thất lợi, đồ ra bán gấp, vì thế nên giá lúa gạo lại hạ chóng lắm. Ấy là một tin rất nên mừng cho cơn chúng vậy. Chỉ buồn cười nhất là lũ nhà giàu bắt nhân kia khi thấy gạo lúa kém lại nèo giá cho cực kỳ cao, mà có mua cũng hãnh mặt kiêu căng không buồn gì bán, đến nay thấy hạ lại hấp tấp vái ra nằn nì cho người mua. Cái thói keo kiết tham lam thực là đáng ghét lắm vậy!

BÌNH-ĐỊNH

Ngày tựu trường. — Ngày 15 Septembre này là ngày cuối kỳ nghỉ, các học-sinh đến trở lại học-đường; lớp nọ thì lên lớp kia, kẻ đã người thất, vui vui buồn buồn nhộn nhịp.

Tại Qui-nhơn năm nay tựu học tại trường lớp mới lập; quan đốc-học cũng mới, là M. Dayde đến thế cho M. Rivière về Qui-quốc; lệnh tế ngài là M. Martin thì đến thay cho Madame Rivière.

Còn trường Tây thì có Madame Montail đến thế cho Madame Guirand về Qui-quốc.

Nhơn mạng. — Hôm 11 Septembre này, tại làng Hưng-thạch về phủ Thụy-phước, có xảy ra một việc án mạng cũng lạ:

Số là có người đàn ông kia niên canh đã ngoài năm mươi, vợ con không có: anh em cũ thấy đói ba người chi đó. Phần anh em ai có qui mô nấy, còn ông già này, thì tuy vợ con không có, nhưng cũng độc cư một mình, thú phận làm ăn; người ít giao thiệp với ai, vì từ thuở mới sinh đã mang tật câm và điếc, từ năm ngoái lại thêm tật mù, cho nên thế cuộc ra như vô sự. Có thiếu ăn thì đã có anh em giúp đỡ qua ngày.

Đến năm nay ông ta lại bị chứng bệnh lẫn mê; người như vậy tuy ở đời, mà cũng nọ biết chi là đời!

Hôm 11 Septembre đây, không biết vì làm sao mà mấy người gần nhà ông sực thấy ông đi ca-nhắc, coi lại thấy ông mất hết một bàn chơn; người ta hỏi thì ông ra dấu chỉ cho họ coi; người ta thấy bàn chơn có cột giây treo trên giường ông nằm. Bèn đi báo tin cho mấy người anh em ông ấy biết; anh đến hỏi thì ông cứ tự nhiên ra dấu chỉ như là mình tự cắt lấy. Sau mấy anh em cứ thật tình đem bàn chơn ông mà chôn đi, qua bữa sau là 11 Sep embre thì ông ta ức trần; tin ấy làng xóm đã biết, cho nên vừa nghe ông chết thì làng sở tại đi báo quan.

Quan đến khám thì thấy sự chết khả nghi, rên cứ cho chôn xác, còn mấy anh em ông già đó thì quan địa-hạt đã giải về nha hậu cứu.

Bát quái-chẻo!

Thưa Ngài,

Khi Ngài chiêu-cố cho bản-hiệu, hoặc dặn người nhà đến lấy, xin nhớ cho rằng, ngoài cửa có chẻo cái bát quái, thì mấy chính hiệu chẻ ngon.

SINH-THÁI

31 Giữa Phố hàng Ngang, 31

2167 HANOI

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

GỌI CHỮ ĐỒNG TÂM

Diễn lại

Có tranh cảnh Trần-Phèuh, chế tạo tối mới. Tinh hát này vừa diễn tháng trước nay có nhiều quý-khách muốn xem đến lại, vậy bản-hội xin chiều lòng mời các ngài thích xem.

ĐỔI CHỮ ĐỒNG TÂM

Chiều có đến mua vui.

Tối thứ sáu 26 Septembre 1924 này tức là 28 tháng 8 ta.

Bán vé từ tối thứ năm xin các ngài biết cho rằng lần nào diễn tích này cũng hết vé từ 8 giờ tối.

Tối thứ ba 23 Septembre 1924

CHIÊU-QUÂN NHẬP MỘNG

Trên ngươi chi hỡi sắc khuynh thành
Ngọn bút vô tình đành điểm bức tranh.
Đáng ghét mưu gian thành mặt mốc,
Càng thương phận bạc khéch may xanh.

Tối thứ tư 24 Septembre 1924

THỦY CUNG THÀNH MẪU

Tích này còn câu hát tức cảnh anh em Thảo-Mai, vợ chồng thầy bói và thầy tướng pha trò rất vui.

Có các loài thủy-lộc (chẻ tạo đúng sự thật, lên nước Thánh Mẫu rất là uy nghi.

TRƯỜNG NHÂN-TIÊN

Trường Nhân-tiên ở làng Thịnh-yên (8e quartier à Hanoi) gần nhà điếm có lời ha-cáo để phụ mẫu các học-sinh cùng là học-sinh hễ rảng bản trường nay đã chỉnh-đốn lại, có đủ 3 lớp:

Cours Elémentaire B; Cours Préparatoire A; Cours Enfantin.

Đến 1er Octobre này sẽ mở trên một Cours Elémentaire A, vậy ai muốn xin vào học thì đem đơn đến M. Thành-xuân-Hưng, ở phố Bạch-mai, số 18, trước nhà mười gian.

Còn những lớp đã mở rồi thì từ thứ năm đến tại trường xin, sáng từ 7 giờ đến 10 giờ rưỡi, song phải có phụ mẫu học sinh hay là người đỡ đầu đứng xin cho thì mới được.

Nhân-tiên trường lại cáo

4006

NHÀ BÁ-CHUỒNG

TỨC LÀ HIỆU Bào-chế MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người có tuổi, đường khí huyết không lưu-thông được mạnh, hay sinh ra chứng nhức đầu, chóng mặt, đau lưng. Muốn khỏi những chứng ấy thì không gì bằng dùng thuốc:

Gouttes de Virginie

chỉ vài giọt khỏi đi khỏi bệnh.

Giá bán: 1$20 một lọ

THUỐC MYSOL

Là thuốc chuyên-trị bệnh lậu mới mầu nay đã kinh-niên

Các thứ thuốc Santal không phải thứ nào dùng cũng được giống nhau đâu, vì vậy cái cách cất khác hay vụng, mới có thể trong lắm hay trong vừa. Vậy người đau cần phải kén lấy thứ thuốc nhiều chất tốt, không có những chất vô ích và những chất hại.

Chỉ có thuốc MYSOL là có 100/100 thuốc santal nguyên chất mà thôi. Vậy trong các thứ thuốc santal chỉ có thuốc MYSOL bao giờ cũng được công-hiệu chắc chắn mà thôi.

Bệnh lậu mới mắc phải, thì thuốc Mysol trị bệnh nhãng lắm.

Bệnh lậu kinh-niên, các thuốc trong khác chữa không khỏi, thì dùng thuốc Mysol cũng hết trong thấy. Thuốc Mysol lại được một điều không làm đau thận, đau dạ dày. Chỉ có thuốc Mysol là có tính ấy.

Đau bệnh kinh-niên, thì phải dùng một thứ thuốc thật tốt, trừ bệnh đến tận gốc rễ.

Thuốc toọt PARAT

Dùng rất tốt, Bản-hiệu không có thể đăng hàng nghìn bức thư cảm ơn, và khen ngợi của bản-hiệu đã tiếp được, song trong quyển sách sau gửi vào với lọ thuốc bản-hiệu có trích mấy bức thư. Xem bức thư ấy, thì rõ cái giá trị của hai thứ thuốc ấy, mà hai thứ thuốc ấy lại rẻ, vì

Thuốc MYSOL giá có 1 p. 25 và thuốc thụt PARAT giá có 1 p. 10

Nên mua ngay ở hiệu bào chế GUASSAGNE *59, rue Paul-Bert Hanoi*

Đề chậm một ngày thì bệnh lại khó chữa thêm.

HIỆU BÀN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BẢO

16, Rue de la Soie, 16

HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc: các thứ mặt-đá thực xa giá, kính gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ô đàn bà, giầy cườm, giầy kim-tuyến, giầy nhung, v. v.

Vàng đúng tuổi và bạc nén.

Thợ khéo kỹ công và giá thực.

371

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

Máy nói số 248

Hiện tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cổng, chắn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tôi, giá công hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

3045 MAO-SENG kính cáo.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ "Kho Sách Xưa Quán Ven Đường". (Từ microfilms của Đại học Cornell)

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu.

Trị bệnh mất máu, khí huyết suy-yếu, thần-thể mỏi-mệt, gầy còm, hay vì kém huyết sinh ra rao phồi, làm cho hay ho vặt uống thuốc này rất dễ, vì có mùi thơm không có lợm giọng bao giờ!

Bất thuốc này có hội-đồng các quan Thầy-thuốc chứng-chỉ là hay.

ẤY LÀ :

Thuốc nước bổ huyết

MÁU BỔ 1$40

VỊ THUỐC KIẾN HIỆU

1) Hoa-liễu-giải-độc-hoàn, thuốc này, vì các vị thiên-niên đã nhiều Ngài đắc dụng, nó chẳng những là trị bệnh lậu, còn có thể giải độc mọi chứng khác, mỗi chai 1 p 00.

2) Thuốc-ho, ho hàn, ho nhiệt đều hợp dụng, ho nặng đến đâu, uống giá nửa chai khỏi ngay lập tức, mỗi lọ 0p.30.

3) Thuốc lị, bệnh lị thì làm thứ, cứ đỏ, có trắng, hoặc vàng, hoặc huyết, kể không có hiệu phải ý trị, thực dễ hại người, thứ thuốc này có thể trị các chứng lị, mỗi chai 0 p. 30.

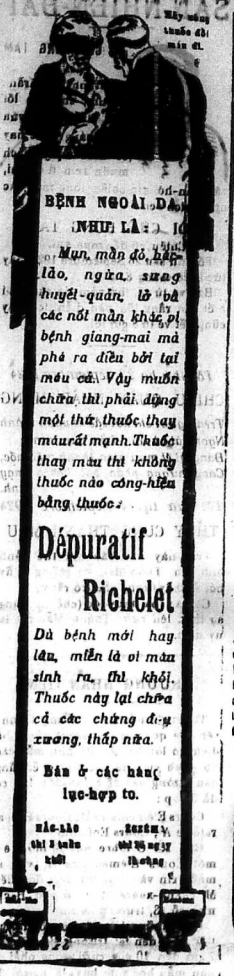
4) Bạch-đới-hoàn, chuyên-trị đàn bà tiểu-tiện hạ huyết, bạch-đới thường lưu, mỗi chai 1 p. 00.

Trong hiệu lắc nào cũng có thầy thuốc ai hỏi điều gì xin trả lời ngay.

Quí-khách ở xa chiếu-cố cho, xin gửi tiền trước, và tiền cước mỗi đồng thêm 0 p. 20, từ 1 p. 00 trở lên miễn gửi hầu.

SIOU-HANG-LAM

103, phố hàng Buồm, Hanoi

Nhà Báo-đồ « TẨM-TẨM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chữa chốt, thứ nấm nào cũng có bảo đảm tận gốc mới thôi.

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh về đường liều-tiện thì nên dùng thuốc :

ABLENNOL

là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.

Chế toàn bằng chất : Santalol
chất : Salol
và chất : Uroformine

Giá 1$40 một hộp

HỠI CÁC NGƯỜI MẮC BỆNH TRĨ, nếu các ông đã dùng đủ các món thuốc rồi mà chưa khỏi thì nên mua thứ thuốc mỡ POMMADE ROYER, dùng độ 3 ngày lập tức mà chứng khỏi liền.

Ở Paris hỏi tại hiệu bào-chế DUPUY, 205, R. St Martin
Ở Hanoi hỏi tại hiệu Ed. CHASSAGNE

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Có bán thứ thuốc :

ELIXIR ANTICHOLÉRIQUE

Thuốc này có trị cả những bệnh : đau dạ dầy, đi tả, đau ruột, đi tháo dạ.

CÁCH DÙNG: *Cứ trong 24 giờ uống một lần ; mỗi lần uống ba hoặc bốn thìa lớn pha với một ít nước lã ; trẻ con thì uống ba hoặc bốn thìa cà-phê.*

Giá bán : 0$60 một lọ

PILULES

APHRODISIAQUES

du Docteur SIMTHS

Rất nhanh rất công-hiệu

Chữa các bệnh sinh-dục khốt hẳn mà không có chi là nguy-hiểm cả.

Chỉ tại phòng thuốc PARAT Paris

Có bởi bán tại :

Hiệu Bào-chế

CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

Thuốc thụt PARAT

Chữa các bệnh sinh-dục rất nhanh, và hợp phép.

RẤT CÔNG-HIỆU

Giá bán 1$10

Chỉ tại phòng thuốc PARAT, Paris

Có gửi bán tại Hà-nội

HIỆU BÀO-CHẾ

CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert.

Agents d'Annonces en Europe :

L. MAYENCE & Cie

9, Rue Tronchet, PARIS

19, 21, 23, Ludgate Hill, LONDRES

Hỡi các ông mắc phải bệnh tinh (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Bắp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tinh đã có uống, không ngày nào là không tiếp được giấy người khen ở các nơi gửi lại. Cả tháng độ hơn một đồng một lọ.

Thuốc LeMUSCOL

Làm cho có sức khỏe
Trị được bệnh, huyết suy
làm cho trong máu
thêm chất đỏ

Gởi bán tại :

Hiệu bào-chế CHASSAGNE

tó 59, Phố Paul-Bert, Hanoi

Ai muốn chữa bệnh lậu cùng các bệnh tiểu-tiện

Nên dùng thuốc :

MYSOL

Làm bằng essence de Santal

Thuốc rất mạnh, mà lại rẻ hơn các thứ

Chế tại phòng thuốc PARAT Paris

Gởi bán tại Hà-nội
hiệu bào-chế CHASSAGNE
59, phố Paul Bert.

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET

lọ một ve tính bảo không có phụ chế
mỗi hoàn 0,50 cr. (uống từ 3 đến 5 hoàn trong 24 giờ)

TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẬT LÉO VÀ GẦN CỐT

THUỐC PHÁP — Ở PHÁP QUỐC LẤY

Trữ tại : 4, Rue St Pierre-de-la-Roche PARIS

Công-ty chính tại : Rue St CHASSAGNE Pierre-Neuilly

ENO KOLA-COCA

RƯỢU BỔ

酸補

J. BLANC *(dệ nhất hạng bào-chế)*

Ông **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*

HANOI (Bắc-kỳ)

chế ra

Giá bán **2$40** một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con

養腎舍吉啞每吉啞發嘴軟喉精

Bán tại : Hiệu Bào-chế **J. BLANC**

2099 *31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi*

LỤC-TỈNH TÂN-VĂN · NHỰT BÁO

(Xuất-bản mỗi ngày 3.500 tờ)

6 trương

GIÁ BÁN BÁO :

Một năm	12$00
Sáu tháng	6.50
Ba tháng	3.50

Báo-quán ở tại đường Catinat, số 157, Saigon (Cochinchine)

Tôn-chỉ của tờ báo là để truyền-bá tư-tưởng văn-minh của Pháp-quốc, luận về chính-trị, lý-tài, bàn bạc là xảy ra trong Đông-Pháp, mỗi kỳ đều có tiểu-thuyết. Mua báo xin gởi mandat cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, chủ-nhơn thâu nhận.

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY

Công-ty PHẠM-VĂN-PHÍ

ĐƯỜNG YÊN-LÝ ĐI CHỢ HIẾU

Đi bằng xe-hơi chạy 1 giờ rưỡi, cùng mua bán như ở Vinh-bến-thủy và Vinh-ra.

Đi bằng xe-hơi chạy 2 giờ rưỡi, cùng mua bán như ở Vinh và Bến-thủy.

ĐƯỜNG VINH-VÕ HUỆ

Ở VINH đi hết 4 giờ rưỡi đến Đông-hà vừa kịp chuyến xe lửa vào Huế.

Ở ĐÔNG HÀ ra hết 3 giờ rưỡi sau khi chuyến xe lửa thứ nhất ở Huế ra.

Các quí-khách đi lại đường Vinh-Đông-hà nên đi xe thơ thì được cẩn thận hơn, nhưng khi lấy về nên có ý kèo làm đi vào xe khác. Muốn khỏi sự lầm lẫy, xin liệt quí khách đánh giây thép trước cho bản-ty. Hễ khi bản-ty nhận được giây thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Đường Yên-Lý đi chợ Hiếu thì đánh giây thép ra PHẠM-VĂN-PHÍ Yên-Lý gare ; — mà đường Vinh-Đông-hà thì đánh giây thép cho PHẠM-VĂN-PHÍ Đông-hà gare.

ĐƯỜNG SANG LÀO. — Vì độ này bên Lào mưa luôn xe không đi lại được nên xe chúng tôi cũng hoãn không chạy, nhưng đều bắt đầu từ tháng mười tây (November) trở đi thì mới lại chạy.

AI MUỐN LÀM GIÀU

Bỏ ra 20 quan mà may ra được

500.000 quan

Mua một cái trái-đơn của Công-ty Panama có rút cả 4 hoàn lợi (Obligations Panama à lots). Lúc mua phải góp ngay 20 quan, còn thì 17 tháng nữa chẳng nộp 20 quan, theo như lệ định trong trái-đơn (thảo vậy mỗi ngày 4 đoàn máy xe, có tính trở nên gần 40 quan).

Nếu nộp tiền mà đến kì được ngay mà rút trái-đơn ra thì được mười quan. Nhưng mình đã nộp hết tiền rồi vậy, nó đến lúc trúng-thưởng được quyền nhiều như là số tiền là ấy. Mỗi trái-đơn trong sau thì sẽ trúng một số tiền được lĩnh nguyên không có thì cũng được hoàn lại số tiền mình đã nộp rồi. Mỗi năm có mười lần rút số, hơn 3 triệu lá.

Như vậy mua trái-đơn thế nào cũng lợi, không khi nào thiệt.

CÓ NHỮNG LỐ SAU NAY :

136 lá.	500.000 quan	20 lá	5.000 quan
130 lá.	250.000	10 lá	2.000
200 lá.	100.000	5 lá	1.000
200 lá.	40.000	100 lá	400

Nhiều cô thảo-nam trong nước Nam, là Cambodge Nouvelle thì rất đó, mỗi mỗi bằng số số trái đơn trong đó đều có trúng-thưởng cả. Mỗi năm có 3 lần rút số, mỗi lần rút số có 10 lần, mỗi lần có 10 số trúng, mỗi số trúng là 500.000 quan, 250.000 quan, 100.000 quan, 40.000 quan, 5.000 quan, 2.000 quan, 1.000 quan, 400 quan, 200 quan, 100 quan, 40 quan, 20 quan, 10 quan, 5 quan, 2 quan, 1 quan, 0$50, 0$20, 0$10, 0$05, 0$02, 0$01. Mỗi số trúng là 500.000 quan, 250.000 quan, 100.000 quan, 40.000 quan, 5.000 quan, 2.000 quan, 1.000 quan, 400 quan, 200 quan, 100 quan, 40 quan, 20 quan, 10 quan, 5 quan, 2 quan, 1 quan, 0$50, 0$20, 0$10, 0$05, 0$02, 0$01. Mỗi số trúng là 500.000 quan, 250.000 quan, 100.000 quan, 40.000 quan, 5.000 quan, 2.000 quan, 1.000 quan, 400 quan, 200 quan, 100 quan, 40 quan, 20 quan, 10 quan, 5 quan, 2 quan, 1 quan, 0$50, 0$20, 0$10, 0$05, 0$02, 0$01.

Nếu mua trái-đơn thì nên mua ngay từ số 1 đến số 20 cho đến hết.

Các ngài muốn mua trái-đơn thì gửi mandat cho

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue [illegible] MARSEILLE, France

Hoặc mua cũng có thể gửi mandat cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, chủ-nhơn báo Lục-Tỉnh Tân-Văn, Saigon (Cochinchine).

Certifié l'insertion

Imprimerie de Trung-Bắc Tân-Văn

Lucas